

ДІЇ І ВЧИНКИ ЯК СФЕРА ЗДІЙСНЕННЯ МЕНЕДЖЕРСЬКИХ МІЖОСОБИСТІСНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Будь-яка менеджерська міжособистісна комунікація реалізується у вчинку чи дії: Останні є способом її вираження, джерелом опредмечення, засобом здійснення. З огляду на це зміст, характер і якість менеджерських міжособистісних комунікацій знаходяться в прямій залежності від рівня усвідомленості суті вчинку взагалі і його психологічних витоків зокрема. Тому чим повніше управлінський працівник розуміється у змістові та структурі вчинку, тим він краще орієнтується у його здійсненні і плідніше впливає на участь у його перебігу навколишніх.

Отже в основі поведінки як окремої людини так і всього суспільства лежить вчинок. Він виступає знаряддям і, водночас, методом як руху по життєвому шляху кожного з нас, так і поступу всього людства. Його поняття, якщо об'єднати все суттєве із підходів різних наукових шкіл, вбирає в себе задум, процес і наслідок здійснення кимось чогось такого, що усвідомлюється його скоювачем як таке, яке має суттєве значення і сенс як для нього самого, так і для навколишніх. При цьому сторонніми відчувається лише спричинююча наслідки його частина, його видимий бік, як зміни в предметному оточенні і в ситуативних стосунках між людьми. Виходячи з наведеного: **ВЧИНОК** – це спрямовуваний певним мотивом окремий закінчений акт прояву активності суб'єкта діяльності, котрий своїм здійсненням приводе до якихось сутнісних наслідків. І як такий, він виджерелюється з біологічних, психологічних та соціальних витоків нашого єства, з причини чого обарвлюється емоційною

напруженістю, вольовою зосередженістю та інтелектуальним проникненням в його сенс

З психологічного боку в ньому виділяються три етапи його перебігу: передвчинкова діяльність свідомості, діяння, післявчинкова діяльність свідомості. Перший етап – це задум вчинку, третій – осмислення його наслідків. Обидва ці етапи є інтелектуальною і вольовою діяльністю, невидимими для навколишніх, прихованими від їхнього ока, перебігаючими за межами їхнього споглядання мріями, роздумами, переживаннями, терзаннями, тобто внутрішнім для свого об'єкта компонентом його вчинку. Другий етап є процесом безпосереднього здійснення діяльнійшої частини вчинку, тобто зовнішнім для свого носія компонентом, його руховими проявами із досягнення якоїсь мети, тим, що веде до якихось наслідків, через що помічається навколишніми.

В першому етапі – передвчинковій діяльності свідомості – виділяється п'ять стадій: потяг, мотив, вибір, намір та рішення. Першою з них і такою, що дає початок всьому - і вчинкові в цілому, і етапові передвчинкової діяльності свідомості зокрема – є стадія потягу (тяги, тяжіння, притягування, побудження, спонуки, ваблення, лінення, привертання, зацікавлення і т.д.).

Цей феномен полягає в неусвідомлених емоційно – увагових устремліннях та рухових пориваннях будь - кого з нас до когось чи чогось, які породжуються в нас внаслідок ситуативних подразнень нашого організму елементами зовнішнього середовища на ґрунті необхідності задоволення якихось потреб.

Потяги виникають досвідомо, неусвідомлено і невідконтрольно свідомості. Але остання, в поєднанні з волею, здатна стримувати їх перебіг, угамовувати його і навіть переводити їх на інші об'єкти. І навпаки, буває, що потяг бере верх над розумом. Це трапляється у випадках, коли переживальний його бік набуває такої сили, що заступає собою свідомість, переступає її межі,

виходить із під її контролю. За такого перебігу вчинки набирають виразу необачних кроків.

Відчута нами наявність зародженого в нашому естві якогось потягу штовхає нас шукати йому пояснення, з'ясувати його зміст; вияснити витoki, започатковувачі, ґрунт, який закорінив його у нашу психіку; визначати характер і можливості його відображення на нашому життєвому положенні, тобто підводить нас до необхідності мотивування його наявності в нас.

З огляду на наведене **вибір** у структурі вчинку являє собою стадію виявлення і обґрунтування свідомістю людини доцільності та переваг над іншими підібраних нею проявів з реагування на перебіг у собі усвідомленого нею потягу.

Муки вибору закінчуються переходом у стадію наміру. **Намір** – це стадія виникнення в психологічній сфері людини вольового імпульсу із зупинки на конкретному завданні з приводу того, як поводитися з проявлюваним у собі потягом

Завершує етап передвчинкової діяльності свідомості стадія рішення. Зміст даного терміну в друкованих джерелах подається по-різному: з одного боку – відповідно до контексту; з іншого- в залежності від позиції автора. За другою ознакою багато хто вживає його в розумінні наміру. Доволі розповсюдженим є його трактування як обміркований задум здійснення якихось справ, тобто передбачення, прогноз, проект, план чи розрахунок якоїсь діяльності. В менеджменті під ним розуміють організаційне оформлення прагнень з розв'язання проблем чи вирішення якихось справ, тобто накази, розпорядження, постанови, протоколи, угоди і т.п. З психологічного погляду це є команди нашому еству з боку нашої свідомості на якісь дії. Якщо намір – лише зупинка вольовим зусиллям на тому, як діяти, то рішення – команда здійснювати намір. Враховуючи наведене стосовно передвчинкової діяльності свідомості **під рішенням** розуміється подана свідомістю людини команда на втілення наміру в життя, тобто на прояв у собі вольових зусиль із реагування

вибраним власноручно чином на перебіг виникшого у собі потягу. Воно є кульмінацією передвчинкової діяльності свідомості і стадією переходу від неї до слідуєчого етапу вчинку – діяння, механізмом переведення її в нього, перебудови внутрішнього компонента вчинку у зовнішній.

Діянням є акт певного прояву суб'єкта вчинку з реалізації рішення, в результаті здійснення якого настають якісь суспільно вагомні наслідки позитивного чи негативного характеру. При цьому вчинок, що веде до позитивних наслідків, називається правомірним, тоді, як за вчинком, що спричиняє негативні наслідки, закріпилась назва – проступок. А вже в залежності від рівня вагомості тих наслідків проступки поділяються на цивільні, дисциплінарні, адміністративні та кримінальні або злочини.

Діяння здійснюється одним із двох способів: як дія або бездія. **Дія** – це акт зі здійснення суб'єктом вчинку рішення, в результаті чого настає якийсь суспільно вагомий наслідок. **Бездія** – це акт із утримання суб'єкта вчинку від здійснення певних дій, чим спричинюються якісь суспільно вагомні наслідки. Із даних визначень видно, що вони є складовою частиною діяння, котре в свою чергу є складовою частиною вчинку. Тобто, якщо вчинок є завершеним актом поведінки, то дія чи бездія – то лише дешиця того акту. Тим не менше лєвова частка нашої поведінки здійснюється саме в діях, а не вчинках.

В структурі дії чи бездії виділяють їх мету, вольові зусилля зі здійснення та наслідки здійснення. Окрім цього для здійснення дії ще потрібні засоби її здійснення. **Метою** діяння є спрямовування перебігу в собі виникшого потягу на досягнення передбаченого наміром наслідку. **Засобами** здійснення дії виступає все те, що здатне служити цьому – предмети, знаряддя, пристрої, реманент, механізми, гроші, коштовності і т.д. Вольові зусилля зі здійснення діяння полягають : по перше – в спонуканні власною волею своїх сил, здатностей і уваги на включення їх у здійснення рішення; по друге – у вольових імпульсах зі здійснення рухових і мислительських операцій з реалізації рішення; по третє – в задоволенні здійснюваним діянням потреби в

самоутвердженні. Наслідки діяння – це його показники, те, що вийшло в його підсумку і схоплюється органами відчуття та свідомістю самого виконавця та навколишніх як якась помітна зміна в предметному оточенні чи стосунках між ними.

Останні є вінцем діяння, стороннім для скоювача і навколишніх свідоцтвом його здійснення, продуктом прояву зовнішнього його компонента, такою субстанцією, яка за вражаючим ефектом настільки сильна, що викликає перехід діяння у заключний, причому внутрішній компонент – післявчинкову діяльність свідомості. На цьому етапі суб'єкт вчинку сам обмірковує, аналізує, оцінює, вивіряє скоєне, а також певним чином зважує на те, як оцінюють його вчинок навколишні. Іншими словами, здійснюється освоєння наслідків діяння розумом і почуттями як самого виконавця, так і навколишніх. Воно завершується соціалізацією їх розуміння, коли від перехрещення роздумів і переживань про це ним самим та навколишніми усвідомлюється інтегроване бачення відбиття вчинку чи дії на становищі самого скоювача та навколишніх.

З цієї причини дія чи вчинок, зокрема його внутрішній компонент і особливо післявчинкова діяльність свідомості, рясно обарвлені відтінками різних почуттів. Тому його характер визначається тим, які почуття і на якому рівні розвинуті у його здійснювачеві.

Підсумовуючи наведене гадається, що розуміння суті складників вчинку та знання закономірностей розвитку кожного з них здатні виступати внутрішнім налаштовувачем нашого ества на певний характер його здійснення. Виходячи з цього та упевнившись, що будь-яка менеджерська міжособистісна комунікація реалізується шляхом здійснення вчинку, діходимо наскрізного висновку, що вільна в ньому орієнтація є запорукою забезпечення його перебігові умов добродійності, сприятливості, результативності, корисності, плідності. Тим паче, що такий їх плин і самого посадовця зігріває теплом внутрішньої задоволеності.